

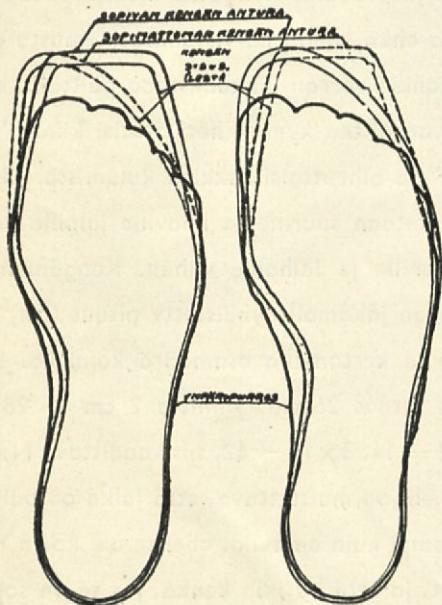
Jalkineet

kestämään

I. Jalkineitten hankinta

Päätös jalkineitten hankkimisesta on tehtävä harkiten, sillä ei riitä, että on rahaa, pisteitä ja erikoiskuponki, vaan pitää olla myös jalkineitten todellinen tarve (ettei tulisi vieneeksi tarvitsevan osaa).

Sopivan kengän valinta

On valittava tarkoituksenmukaiset kengät. Jos niitä käytetään suurimmaksi osaksi ulkosalla, on valittava tanakkatekoiset: päälliset paksuhkoa, kiinteäpintaista, mutta pehmeältä tuntuvaa nahkaa ja anturat kohtalaisen paksut. Käyntikengiksi on yleensä turha ottaa kaksinkertaisia anturoita, sillä ne ovat monesti jäykkiä ja kuluvat silloin nopeasti kärjeltä. — Sisätöihin kelpaa ohuemmista aineksista valmistetut, mukavantuntuiset kengät. — Vierailu- ja juhla-kengät ovat kaikissa suhteissa kevyttekoisia, ja ne on säästettävä vain tarkoitukseensa, sillä arkiaskareissa ne turmeltuvat helposti. — Kotikäytössä on tohveli sovelia. Nykyisenä aikana olisi pyrittävä kesäaikana käyttämään puukenkiä sekä märissä paikoissa työjalkineina puupohjaisia jalkineita. Ne säästävät pisteitä ja nahkaa.

Erikoinen huomio on kiinnitettävä jalkineen kokoon ja muotoon. Jalan ja jalkineen säästämiseksi on jalkine valittava jalan eikä muodin mukaan. Tässä suhteessa antavat vanhat kengät hyviä

viitteitä. Jos ne ovat pitäneet kokolailla kuosinsa ja kuluneet tasaisesti, on viisasta hakea samanmuotoiset kengät uudelleen, mutta jos antura on kulunut paljon vain kärjeltä, tai päällinen on painunut koron takaa alaspäin pussille ja ompeleet ovat lisäksi ratkeilleet, on välttämättä valittava suuremmat kengät. Jos taas vanhojen kenkien kärjet nousevat runsaasti lattiasta ylöspäin ja päällisissä lisäksi on paljon poikkipäisiä poimuja, on syytä valita pienempi numero. Jos anturat ovat kuluneet vain pieneltä alalta toisesta syrjästä ja päällinen on pullistunut saman syrjän yli, on haettava leveämpi malli.

Tässä voidaan saada ohje siten, että jalka pannaan paperille ja siitä piirretään hiukan vinosti asetetulla kynällä ympäripiirros siten, että syntynyt viiva näyttää päältäpäin katsottuna kulkevan juuri jalan reunan alapuolella. Piirros leikataan irti paperista ja asetetaan kengän anturalle. Silloin tulee anturassa sivuttaisen viivojen juoksun suunnilleen seurata piirroksen reunojen suuntaa. On turhaa kokeilla suippokärkistä kenkää sellaiseen jalkaan, jossa varpaat ovat harrillaan ja isovarvas vielä itsepäisesti kääntyy muista pois päin; sellaiselle jalalle on paras leveä, puolipyöreä kärjenmuoto. Samoin on turhaa ostaa sirolla ja kapealla lestillä tehtyä kenkää jalkaan, jossa keskijalan sisäpuoli on painunut alaspäin, sillä varmaa on, että kenkä vanhemmiten "kaataa ulospäin".

Jos koeteltaessa kengän sivuille, varsinkin päkiäisen taakse sisäpuolelle, tulee luvattoman suuria poimuja, on kenkä ilmeisesti liian väljä, tai sitten kengän keskiosa on liian lyhyt jalkaan nähden, tai voi myös kengän kärki olla liian korkealla maasta, jolloin jalka painaa kärkeä alas ja saa poimuttumisen aikaan. Tietenkin on jalkoja, joihin ei kohtalaisen hyvästäkään varastosta löydä nuhteettomasti sopivia kenkiä, mutta silloin on tavallisesti kysymyksessä jokin erikoisuus, jolloin on haettava myös erikoiskenkiä tai tyydyttävä lähinnä sopiviin.

Kengän pituusnumeron määrittämiseksi on hyvä käyttää äskeistä ympäripiirrosta, mutta siihen on lisättävä pituutta 1,5—2 cm käytävaraksi, jotta jalalla olisi kengässä hiukan tilaa, varpailla ehkä vähän harristumiseen, mutta ainakin jonkin verran liikkumistilaa päittäin, etteivät varpaitten kynnet heti ottaisi kiinni "kattoon" ja aiheuttaisi sukkiin kulumista. Ylimittaa otetaan suurille ja lihaville jaloille paljon ja pienille ja laihoille vähän. Kengännumero saadaan jakamalla yhdistetty pituus (cm) kahdella ja kertomalla osamäärä kolmella. Esim. jalan pituus 26 cm, ylittää 2 cm = 28 cm, $28:2 = 14$, $3 \times 14 = 42$, siis vaadittava N:o 42. — Vielä on muistettava, että jalka on päivällä pienempi kuin aamulla, ellei se ole kovin rasittunut, ja että uusikin kenkä, jos se on sopiva, tuntuu hyvältä jo uutena. Ei pidä lohduttautua

utta ja ahtaalta tuntuva kenkää kokeiltaessa, että kyllä se siitä tekeentyy, sillä kenkä saattaa "tekeentyessään" hangata jalkaan pysyvänkin

vamman, ja kenkä itse ratketa ompeleistaan, tai sen päällisnahka voi liian kireällä ollen nopeasti ruveta pykimään.

II. Jalkineitten käyttö

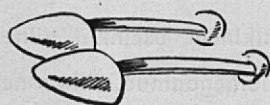
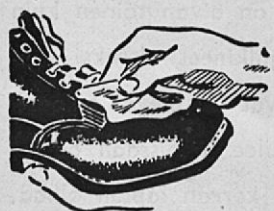
Jalkineita on varottava aiheuttomasti kastelemasta. Kastuttuaan nahka, niin antura- kuin päällisnahkakin paisuu, sen kuidut erkanevat toisistaan ja niiden väliin muodostuu pienen pieniä huokosia, joihin hiekka ja tomu tunkeutuvat, ja aiheuttavat nahan puoleen ja toiseen taipuillessa tehokkaan kulumisen. Samoin aiheuttaa uusiutuva kastuminen ompeleitten lahoamisen. Kastumista koetetaan kyllä ehkäistä imeyttämällä nahkaan rasvaym. aineita, mutta se onnistuu yleensä vain ohimenevästi, sillä käynnin aiheuttama puserrus ja hierominen pursuttavat rasvan pois huokosista jättäen ne avonaisiksi. Sen takia onkin uusiutuva rasvaus tärkeä.

On käytettävä tarkoituksenmukaisia jalkineita. Yleensä olisi kenkien taloudellisen käytön vuoksi suotavaa, että kullakin olisi ainakin "pyhäkengät" ja työkengät ja lisäksi, kenellä on sellaisia harrastuksia kuin retkeily, puutarhan hoito, urheilu ym. olisi näitä varten erikoiset jalkineensa, ellei jokapäiväinen työ jo vaadi sellaisia. Kautenkäyttöä ajatellen tulevat useimmat työs-

sään toimeen tavallisilla "pikkukengillä", mutta jos sellaisilla lähtee viikonloppua viettämään maaseudulle, jossa keli on aivan toinen kuin kaupungissa, joutuvat jalkineet alttiiksi suuralle rasitukselle, kastuvat ja tulevat helposti kuraisiksi. Jos lisäksi tulee innoissaan painaneeksi niillä muutaman kerran lapion olkaa, ovat niistä pian saumatkin auki. Kun sitten illalla palaa kotiin, jäävät jalkineet useinkin niine hyvineen odottamaan huomonaamua. Silloin ne ovat näköisensä! Kuraisina ne ovat kuivuneet käppyrään ja tuntuvat kovilta, eikä niillä enää kehtaa kaupungissa kulkea — se oli niiden loppu! Tarkoituksenmukaisiin jalkineihin sijoitettu raha tuottaa hyvän koron.

On seurattava jalkineen kulumista ja meneteltävä sen mukaan. Samoin voi jokainen seurata omaa käyntiään ja sen vaikutusta jalkineeseen sekä tehdä siitä huomioita ja "vastavetoja", jolloin jo ollaan parannuksen tiellä. Jos vielä saataisiin poikaset luopumaan kenkiä kuluttavasta jalkaluisujen laskusta ja kivien ja kokkareiden potkimisesta, huokaisisi moni isä helpotuksesta.

III. Jalkineitten hoito

Jalkineitten hoito kotona

- Muista, että hyvinhoidettu kenkä kestää moninverroin kauemmin kuin hoitamaton.
- Varo kenkiesi kastumista. Käytä päällyskengiä tai kalosseja.
- Kyllästä kengänpohjasi pohjaöljyllä tai vernissalla. Silloin ne kestävät kauemmin ja ovat vedenpitävät.
- Älä koskaan jätä kenkiäsi puhdistamatta käytön jälkeen.
- Hoida kutakin kenkäparia juuri niille sopivalla tavalla.
- Hoitele ja rasvaa jalkineesi niiden vielä kosteina ollessa. Kuivuessaan voitelematon nahka murtuu ja kutistuu.
- Säilytä kenkiesi muoto ja sopivaisuus käyttämällä lestiä tai täyttämällä ne sanomalehtipaperilla.
- Jos käytät irtopohjallisia, ota ne yöksi kuivumaan ja tuulettumaan.
- Älä koskaan kuivaa kenkiäsi liian lähellä uunia tai lämpöpatteria, sillä "missä voi sulaa, siinä nahka palaa".
- Aseta kengät kuivumaan syrjälleen tai sopivaan telineeseen, silloin pohjat kuivuvat tasaisesti.
- Pidä kengät säilytyspaikassa vierekkäin, ei päällekkäin.
- Säilytä jalkineet kuivina ja viileinä.

Jalkineitten korjauttaminen

- Korjauta kenkäsi niin kauan kuin vika on pieni.
- Vinoksi kuluneet korot vahingoittavat jalkaa ja pilaavat kengän muodon.
- Kumiseen korkolappuun voidaan panna vain takareunaan, josta se aina ensiksi kuluu, viisto paikka "vikkari". Siten säästetään kumia ja rahaa.
- Puukorko on korjattava ennenkuin päällisnahka on ennättänyt kuluu rikki.
- Varo kuluttamasta kengänpohjasi niin, että anturan alta paljastuva reunossauma kuluu rikki. Muista, että pohjauksen asemasta voidaan usein suorittaa vain osittainen anturan paikkaus "kuortin pano", elleivät reunat ole aivan rikkinäisiä.

Yhtä usein kuin tähän aikaan muistutetaankin siitä, että säästäminen on isänmaallinen tehtävä ja hyödykkeitten tarkoituksenmukainen käyttö kuuluu kansalaisvelvollisuuksiin, yhtä usein tulee meidän muistaa, että samalla me hoidamme kuihtuvaa kukkaroamme ja hyödytämme itseämme.